

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü aynen şöyledir:

" ...

Gemi Acenteleri Hakkında Yönetmelik; 618 sayılı Limanlar Kanunu, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (g) bentleri uyarınca düzenlenmiştir.

491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ise 3911 sayılı 'Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlar İle Teşkilat Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu'na' dayanılarak çıkarılmıştır.

3911 sayılı 'Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlar İle Teşkilat Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu' Anayasa Mahkemesinin 16.9.1993 tarih ve E:1993/26, K:1993/28 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

Kurulumuzca; 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (g) bentlerinin Anayasaya uygunluğunun incelenmesi gerekli görülmüştür.

Anayasanın Başlangıç'ında 'hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı', 6. maddesinde 'Hiçbir kimse ve organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz.' hükmü yer almaktadır.

Yine Anayasanın 91. maddesinin yedinci ve sekizinci fıkralarında, 'Kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükümde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür' denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtildiği üzere, Kanun Hükmünde Kararname'lerin Anayasa'ya uygunluk denetimleri, yasaların denetimlerinden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde, 'kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.' denilmektedir. Bu nedenle, yasaların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. Kanun Hükmünde Kararname'ler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki yasasına hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar.

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya yetki yasasının kapsamı dışında kalan ya da dayandığı yetki yasası iptal edilen Kanun Hükmünde Kararname'lerin anayasal konumları birbirlerinden farksızdır. Böyle durumlarda, Kanun Hükmünde Kararname'ler anayasal dayanaktan yoksun bulunduklarından içerikleri Anayasa'ya aykırı bulunmasa bile dava açıldığında iptalleri gerekir.

Bu nedenlerle, iptaline karar verilen bir yetki yasasına dayanılarak çıkarılan Kanun Hükmünde Kararname'lerin, Anayasa'nın Başlangıç'ındaki 'hiç bir kişi ve kuruluşun, bu

Esas Sayısı : 2001/413
Karar Sayısı : 2001/351

Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı,' 2. maddesindeki 'Hukuk Devleti' ilkeleriyle 6. maddesindeki 'Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz.' kuralı ve Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisine ilişkin 91. maddesiyle bağdaştırılması olanaksızdır.

Açıklanan nedenlerle 491 sayılı 'Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (g) bentlerinin, Anayasanın Başlangıç'ı ile 6 ve 91'inci maddelerine aykırı olduğu kanısına varıldığından, anılan hükümlerin iptalleri istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, dava dosyasının Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar bekletilmesine 10.10.2001 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.'"